

Pesachim Sources 49

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף י עמוד ב

תינוק נכנס וכר בפיו ובדק אחריו ומצא פירורין ר"ל בכדי הראוי לאכילת כל הפרוסה שבידו אין צריך בדיקה שדרכו של תינוק לפרר והוא שהכניס הוא שאכל ואף לדעת הפוסקים בבדק ומצא שצריך בדיקה בזו מיהא הפירורין מוכיחין ביותר ומ"מ אם לא מצא פירורין בכדי הראוי לאכילת כל הפרוסה צריך בדיקה לדעתנו ולדעת שניה ביטול וי"מ בה אף בשלא מצא בכדי הראוי לאכילת כל הפרוסה שמ"מ הפירורין מוכיחין שאכלו וכן נראה לי:

בעל המאור מסכת פסחים דף ד עמוד ב

על בדק ואשכח פלוגתא דרבי ורשב"ג והלכתא כרבי דסוגיין כוותיה כדבעינן למימר קמן הילכך אפי' ביטול לא צריך.

הניח תשע ומצא עשר פלוגתא דרבי ורבנן והלכתא כרבנן וצריך ביטול אבל בדיקה ספיקא דרבנן הוא ולקולא וכן שהניח עשר ומצא תשע לרבי א"צ לבדוק אלא על צבור אחד ואם מצא אותו דיו ולרבנן צריך לחוש לכולן הילכך אף על פי שמצא אותו צבור אחד צריך לבטל על השאר וכן הלכתא ודכ"ע סבירא להו הכא כמ"ד התם זהו קבר שאבד זהו שנמצא הילכך אי הוי סבירא לן הכא מנה מונח ומנה מוטל דכ"ע שאין צריך לא בדיקה ולא ביטול מאחר שמצא צבור אחד והיינו דאמרין לעיל דסוגיין כרבי

רמב"ם הלכות טומאת מת פרק ט הלכה י

גל טמא שנתערב בשני גלין טהורין בדק אחד מהן ומצאו טהור הוא טהור והשנים טמאין, בדק שנים ונמצאו טהורים הן טהורים והשלישי בחזקת טמא, בדק שלשתן ומצא טהור כולן בחזקת טומאה עד שיבדוק שלשתן עד שיגיע לסלע או לבתולה ויהיו שלשתן טהורין.

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ב הלכה יא - יב

הלכה יא

שני צבורין אחד של חמץ ואחד של מצה ושני ט בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ובאו שני עכברים זה נטל חמץ וזה נטל מצה ואין ידוע לאיזה בית נכנס זה שנטל החמץ, וכן שני בתים י בדוקין וצבור אחד של חמץ ובא עכבר ונטל ואין ידוע לאיזה בית נכנס, או שידע שנכנס לאחד מהן ונכנס אחריו כ ובדק ולא מצא כלום או שבדק ל ומצא ככר, או שהיו תשעה צבורין של מצה ואחד של חמץ מ ופירש ככר מהן ואין ידוע אם חמץ אם מצה ובא עכבר ונטל הככר שפירש ונכנס לבית בדוק בכל אלו אינו צריך לבדוק פעם שניה שאין כאן קבוע. +/השגת הראב"ד/ או שבדק ומצא ככר בכל אלה אינו צריך לבדוק פעם אחרת שאין כאן קבוע. א"א זה שבוש אלא קבוע ודאי הוא אלא שתולין לקולא דהוה ליה כספק ביאה לענין בדיקה ותולין זה בזה ויש לומר אף לענין ביטול דומיא דטומאה, ויש אומרים דלא אמרו תולין זה בזה לטומאה אלא לאוכלי טהרות וכן לענין בדיקה אבל לביטול אזלינן לחומרא ויש דברים שאפילו לדאורייתא אזלינן לקולא כגון בדק ולא מצא כרבנן דפליגי על ר"מ /פסחים/ (י) אי נמי בבדק ומצא כרשב"ג דפליגי אדרבי וכן הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת כרשב"ג לקולא דפליגי אדרבנן. +

הלכה יב

הניח החמץ בזוית זו ומצאו בזוית אחרת או שהניח תשע חלות נ ומצא עשר, או שבא עכבר ונטל החמץ וספק נכנס לבית זה או לא נכנס, בכל אלו צריך לבדוק. +/השגת הראב"ד/ הניח חמץ בזוית זו ומצאו בזוית אחרת או שהניח ט' חלות ומצא עשרה, או שהיו ט' צבורים חמץ ואחד מצה ופירש ככר מהן ואין ידוע אם חמץ או מצה ובא עכבר ונטל הככר שפרש ונכנס לבית בדוק, או שבא עכבר ונטל חמץ וספק נכנס לבית זה או לא נכנס בכל אלו צריך לבדוק. א"א הרבה שבושים יש בזו הפיסקא הניח בזוית זו וכו' אינו צריך לבדוק כרשב"ג דפליגי (אדר...) [אדרבנן] /פסחים/ (י) הניח תשע ומצא עשר צריך לבדוק כרבנן (שם /פסחים /), תשעה ציבורין של חמץ ודאי צריך בדיקה, בא עכבר ונטל חמץ וספק נכנס לבית או לא נכנס אינו צריך בדיקה. +

משנה למלך הלכות חמץ ומצה פרק ב הלכה יב

[ב] הניח החמץ בזוית זו ומצאו בזוית אחרת כו'. פלוגתא דרשב"ג ורבנן ופסק רבינו כרבנן ונראה מדבריו דאפילו ביטל צריך לבדוק משום דבספק זה החמירו וכתב הטור ז"ל הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת אם לא ביטל צריך לבדוק ע"כ וכ"כ בעל המאור. והראב"ד פסק כרשב"ג ולדידיה אפילו לא ביטל ומ"ש הניח בזוית זו א"צ לבדוק כרשב"ג לאו דוקא לבדוק דאפילו ביטול לא בעי וכמבואר בדבריו בהשגה שלמעלה מזו. ודע דלסברת בעל המאור שפסק כרבנן

צ"ל דמיירי כגון שאינו יודע כמה ככרות הניח וצריך בדיקה שמא לא מצא כולם. דאי לא תימא הכי תיקשי דהא איהו פסק כרבי דאמר ככר שאבד זהו ככר שנמצא ואפילו ביטול לא בעי וא"כ היכי פסק כחכמים בהניח בזוית זו ומצא באחרת אימא ככר שאבד זהו שנמצא אלא ודאי כדכתיבנא וכן כתבו התוס'.

מהר"ם חלאווה מסכת פסחים דף י עמוד ב

או דלמא בגופיה אטרחוהו בממוני' לא אטרחוהו מאי תיקו. ואי קשה ההי' דניחא ליה לאינש למעבד מצוה בין בגופיה בין בממוני' הא אמרן התם דה"מ בדבר מועט ואיכא דאמרי דהתם הוא דאיכא ספק חמץ טובא שלא נבדק הבית כלל אבל הכא דליכא אלא האי ככר לא אי נמי דהכא לא טרחוהו אמרי' בחיוב אבל מ"מ איהו אפשר דניחא ליה בין בגופיה בין בממוניה אי מטרחינן ליה והלכך התם אין המקח בטל מטעם זה וזה עיקר. ולענין כל הני דסלקין בתיקו איכא דאמרי' דתרת דאמרינן בהו אם תמצא לומר הלכה וצריכי בדיקה וכולהו אינך הוה ליה תיקו דרבנן ולקולא אבל ביטול מיהא בעי'. והראב"ד ז"ל כ' דבשמי קורה ובבור צריכי בדיקה דלא אמרו בדיקת חמץ מדרבנן אלא בחורין ובסדקין מספיקא אבל בחמץ הנראה והידוע בדיקה דאוריית' היא. ולדידי כל תיקו דחמץ לחומרא או משום דבדיקה דאוריית' או משום דכיון דאפשר למבדק בדקין וכדכתיבנא לה בריש מכילתין.

בית הבחירה למאירי מסכת פסחים דף ד עמוד ב

המשכיר בית לחברו בחזקת שהוא בדוק כגון שהשכירו בי"ד שהוא בחזקת בדוק ונמצא שאינו בדוק אין זה מקח טעות כלל ולא סוף דבר שאינו מקח טעות ממש אלא אף כעין מקח טעות לומר שאלו ידע שלא נבדק שמא לא היה שוכרו שהדבר ידוע שאין אדם נמנע מלשכור מפני טורח זה הואיל וקיום מצוה כזו עומד לו במקום הטורח ולא סוף דבר במקום שבודקים הם בעצמם אלא אף במקום שנותנין שכר ובודקין ניחא ליה לאיניש לקיומי מצוה בין בגופיה בין בממוניה ר"ל במקום שכר מועט כזה שאלו בשכר גדול הרי אמרו בככר בפני נחש שאין צריך חבר להוציאו ופירשו הטעם בממוניה לא אטרחוהו רבנן אבל במועט מיהא אנן סהדי דניחא ליה ואף על פי שמגלה בדעתו עכשו שאין נוח לו בכך אין זה אלא שבית אחר נזדמן לו או שמתחרט מן השכירות לאיזו סבה ומוציא עילה להפטר מזה בטענת מקח טעות או בדומה למקח טעות

רבינו חננאל מסכת פסחים דף י עמוד א

ספק על ספק לא על פשטי' לה מבקעה בימות הגשמים שהיא רשות היחיד וחלקו בו ר' אליעזר וחכמים והלכה כחכמים שמתמאין כן בכאן צריך לבדוק על בדק ולא אשכח פשטי' לה מדרבנן דאמרי' בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה פי' ארץ בתולה על בדק ואשכח פשטי' לה חלוקת ר' ורשב"ג ר' אומר הקבר שנמצא הוא הקבר שאבד רשב"ג אומר תבדק כל השדה כולה:

הניח תשע ומצא עשר חלוקת ר' ורבנן דתניא הניח מנה ומצא מאתיים חולין ומעשר שני מעורבין כלומר המנה שהניח היה מעשר שני ובא אחר והוסיף עליו מנה אחד של חולין וחכמים אומרים הכל חולין כלומר אותו המנה של מעשר ניטל ואלו אדם אחר הניחם וכולן חולין הם:

הניח עשר ומצא תשע חלוקת ר' ורבנן דתניא הניח מאתיים ומצא מנה מנה מונח ומנה מוטל דברי רבי כלומר אדם בא ונטל חצים והניח חצים והמנה הנמצא מעשר שני הוא

אומרים הכל חולין כלומר אותם המאתיים של מעשר שני נלקחו וזה המנה אחר הניחו וחולין הן הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת חלוקת רשב"ג ורבנן וקיימא לן כרבנן דאמרי' הבית טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לבית ונטלו מזוית זו והניחו בזוית אחרת אמר רבא עכבר נכנס וככר בפיו נכנס אחריו ומצא פירורין צריך בדיקה שאין דרך עכבר לפרר אלא העכבר עם הככר שנטל הלך לו ואלו הפירורין אינן ממנו לפיכך צריך לבדוק אבל אם נטל תינוק ככר ונכנס לבית ונכנס אחריו ומצא פירורין אין צריך בדיקה שכן דרך התינוק לפרר:

בעי רבא עכבר נכנס וככר בפיו ועכבר יוצא וככר בפיו כו' בעי רבא ככר בשמי קורה צריך סולם להורידו או לא כו' בעי רב אשי ככר בפיו נחש צריך חבר להוציאו או לא כו' אלו כולן עלו בתיקו:

חדושי הריטב"א מסכת פסחים דף ט עמוד ב

אלא אמר רבא מה שמשיר יניחנו וכו' רב מרי וכו' שמא יניח עשר וכו'. ולענין פסק יש שפסקו כרבא וכו' והרי"ט כתב דהלכתא כרב מרי דסוגיא כותיה נקטא וכן פסקו גדולי הפוסקים וכן דעת הרמב"ן ז"ל ע"כאמר רבא עכבר נכנס וכו'. כתב הרי"ט ז"ל כלל דשמעתא דכל היכא דאמרינן את"ל הלכה היא שכן מסורת בידינו מיד הגאונים ז"ל בכל מקום, וכל היכא דלא איפשטי, לקולא, דספיקא דרבנן היא ובביטול סגי ליה ע"כ.

והא דאמרינן נכנס ומצא פירורין. פירשו הרי"ט והרא"ש ז"ל שיש בפירורין כדי כל הככר, דאל"כ אף על פי שדרכו של תינוק לפרר למה אין צריך בדיקה דלמא לא אכליה כוליה, אלא ודאי כדאמרן.

חדושי הר"ן מסכת פסחים דף י עמוד ב

כך בשמי קורה וכך בבור, משמע דכיון דאמר' בהו את"ל, דצריך בדיקה [וצריך] סולם להורידה ולהעלותה.

בעל המאור מסכת פסחים דף ד עמוד ב

תשעה צבורין של מצה ואחד של חמץ ואתא עכבר ושקל כו' סוגיא דשמעתא כר' זירא דאמר בלחם משיירא ובקבוע הוי כמחצה על מחצה וצריך בטול שהוא מן התורה אבל בדיקה אינו צריך דספיקא דרבנן הוא ולקולא ודלא כרבא דלטעמיה אפי' ביטול לא צריך לעולם דהוי ליה תרי ספיקי אימר הוה אימר לא הוה ואם תמצא לומר הוה אימר אכלתיה וכיון דסוגיין כרבי זירא הלכתא כוותיה ויש מי שאומר מודה רבא בעכבר דודאי שיורי משייר.

ובשני צבורין אחד של חמץ ואחד של מצה ושני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק צריך ביטול וא"צ בדיקה דבבדיקת חמץ דרבנן אמרינן שאני אומר ומותר. צבור אחד של חמץ ושני בתים בדוקים פלוגתא דרבי יהודה ור' יוסי והלכה כר' יוסי לענין בדיקה להקל כשם שהוא מיקל בספק טומאה שברשות הרבים אבל לענין ביטול שהוא מן התורה לעולם צריך ביטול ואם נשאלו בבת אחת צריכין שניהם בדיקה דכודאי דמי.

ספק על ספק לא על היינו בקעה כגון דאיכא לפניו שני בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק דהווי להו תרי ספיקי ספק על ספק לא על את"ל על דילמ' לאו להאי עייל אלא להאי היינו בקעה ולא תימא טעמייהו דרבנן דמטמאו בבקעה משום דכולה בקעה כחד שדה הוא שהרי מפורש טעמם של חכמים במסכת טהרות כל שאתה יכול לרבות ספיקא וספק ספיקא ברשות היחיד טמא ברה"ר טהור והלכתא גמירי לה הכין גבי טומאה אבל בשאר איסורין כל תרי ספיקי לקולא הילכך אפי' ביטול לא צריך. על בדק ואשכח פלוגתא דרבי ורשב"ג והלכתא כרבי דסוגיין כוותיה כדבעינן למימר קמן הילכך אפי' ביטול לא צריך.

כתוב שם לראב"ד מסכת פסחים דף ד עמוד ב

במאור דף ד: ד"ה תשעה צבורין. לר"ף ס' תשו (פסחים דף ט ב)

כתוב שם: תשעה צבורין של מצה ואחד של חמץ ואתא עכבר ושקיל וכו'. סוגיא דשמעתא [כרבי זירא] וכו'. אמר אברהם: כמה ניירים הפסיד. הראה מדבריו דאי כרבא הך דט' צבורין של מצה וכו' אפילו ביטול לא צריך משום דאיכא תרי ספיקי, ספק מצה ואימר אכלתיה, מכלל דלרבי זירא ליכא ספק אכילה. אטו רבי זירא ודאי משיירא קאמר, וזו טפשות גדולה, אלא [ודאי] אימר משיירא קאמר, ואם כן לרבי זירא נמי תרי ספיקי הוו. וטעות גדולה מזו, דקאמר כמחצה על מחצה דמי וצריך ביטול, ואנן בבדיקה עסקינן. ושני צבורין אחד של חמץ ואחד של מצה יוכיח דבעינן [בדיקה] אי לאו דאיכא בית שאינו בדוק, דתלינן להך עכבר דחמץ דלגויה עייל, ולא אמרינן דתרי ספיקי נינהו. ואי בתרי ספיקי מספקינן להו אפילו שני עכברים אחד בחמץ ואחד במצה ובית אחד בדוק ולא ידעינן הי מינייהו עייל תרי ספיקי הוו, ולמה ליה למימר שני בתים ואחד שאינו בדוק. אלא על כרחך בבדיקה עסקינן. והך דט' צבורין כי הוי קבוע בדיקה נמי בעי, וכי פריש אפילו בטול לא בעי. מיהו איבעי לן למימר מאי טעמא לא הווי תרי ספיקי ובטול נמי לא ליבעי, נשיב ונאמר כיון דאיתחזק חמץ דעייל התם הוה ליה כשאינו בדוק. ואפילו שני עכברים ושני בתים כיון דאיכא ביאת עכבר בתרוייהו ואיכא חמץ בחד מיניהו כמי שהחזק שם חמץ הוי. וזה הטעם לכולם הצריכים בדיקה, שלא חשבנו ספק אכילה להיתר, מה שאין כן בענין מדור הגוים ולגבי נפלים לפי שלא החזק שעה אחת לפנינו באהל המת ולפיכך חשבנו אותו לתרי ספיקי. ואין לנו מוצא מן הטעם הזה כי טוב הוא וראוי לסמוך עליו. וספק על ספק לא על דאמרינן היינו בקעה, דמחזי דקא חשיב להו בתרי ספיקי משום דלא איתחזק חמץ בביאת בית כלל. והנהו תרי ספיקי דפריש ביה האי לאו כלום הוא, דמשתי קופות דלעיל שמעינן לה להיתרא, ובמסכת תרומות פ"ז [מ"ה] איכא דדמיא להא שוה בשוה. אלא דאיכא למימר דהנך מתנייתא דקופות דתלינן לקולא אינן אלא לבדיקה דרבנן, אבל הכא אפילו לביטול איכא לפרושי בה נמי פירושא אחרינא כגון שראה עכבר עובר לפני הפתח וחמץ בפיו, ובסוף ראה אותו עכבר נכנס לבית ולא ידע אם היה החמץ (אם) בפיו או קפחו בחוץ, הא ודאי דמי לבקעה שיש כאן ביאה והיא תרי ספיקי, דילמא אכלתיה ומשום דלא אתחזק ביאת חמץ בבית אמרינן אימר לא על חמץ, ואי נמי על אימר אכלתיה. ומשתי קופות לא אתיא דהתם עכבר שהיה חמץ בפיו אימר לא על כלל לבית הבדוק, אבל הכא הרי העכבר נכנס אלא שאין ידוע אם החמץ בפיו אם לא, ולמדנו אותו מן הבקעה [טהרות פ"ו מ"ה] שיש שם מקצת ביאה ודאי, אבל בהנך ספיקי אחריני כיון דודאי איכא דעייל בחדא ספיקא לא פטרינן ליה, וכולהו חדא ספיקא נינהו כדפרישית, וטעמא דמילתא משום דעיקר בדיקה על הספק נתקנה ומשום הכי חדא ספיקא לא מפקעה לה כל היכא דאיכא ודאי עייל בחדא ביתא ומפיק לה מחזקתה. אבל ספק על ספק לא על לא מפיק לה מחזקתה.

במאור דף ד: ד"ה תשעה צבורין. לרי"ף סי' תשו (פסחים דף י א)

כתוב שם: צבור א' של חמץ ושני בתים בדוקים פלוגתא [דרבי יהודה ורבי יוסי והלכתא כרבי יוסי לענין בדיקה להקל אבל לא לענין בטול] וכו'.

אמר אברהם: זה החסר דעת למה חשב שני שבילין בספק טומאה, ואלו היה בספק טומאה לא היו טמאים כלל שהרי רשות הרבים היא, אלא כיון דתרי נינהו וחד מנייהו ודאי טמא כודאי טומאה היא. והלכה כרבי יוסי אפילו בטומאה דאורייתא, וכל שכן בבטול חמץ כי האי דלא ידיע או איתיה בעיניה או לא. וספק על ספק לא על כבר כתבנו את דעתנו שלא על דרכו של זה.

במאור שם (פסחים דף י א).

כתוב שם: על ובדק ואשכח [פלוגתא דרבי ורשב"ג] [ו]הלכתא כרבי דסוגיין כוותיה.

[אמר אברהם:] ולא מטעמיה של זה דמההיא לא שמעינן מידי, דהא לא קאמרינן בהניח י' ומצא תשע פלוגתא דרבי ורבנן אלא היינו סיפא, כלומר דלכ"ע צריך בדיקה. מיהו לרבנן לא ידעינן מאי קסברי בבדק ומצא עשר אי סגי ליה בהכי עד שיבדוק כל הבית, אלא מדברי רבא במצא פירורין דתינוק. ומההיא נמי לא מיחוורא מילתא שפיר, דאיכא למימר נכנס אחריו ומצא לפניו פירורין קאמר, דידימ מוכיחות הוויין. ותו קשיא לן אינו צריך בדיקה קאמר, אבל בטול איפשר דבעי ואפילו לרבי דהא לא אשכחיה בעיניה, וכמו שדרכו לפרר כך דרכו להניח כמו שהוא והנך פירורין לאו איהו הוא. והניח תשע ומצא עשר, פלוגתא דרבי ורבנן והלכה כרבנן, וצריך בדיקה עד שימצא תשע. ועשר ומצא תשעה צריך בדיקה עד שימצא עשר כרבנן. והניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת, צריך בדיקה כל הבית כרבנן דקדודום, ודלא כרבי דקבר שאבד דלרבי הרי [קבר שאבד הוא קבר] [ש]מצא אי נמי איכא למימר אפילו לרבי, והכא בשלא ידע כמה חתיכות הניח. והנך בעיי דרבא בעכבר נכנס ועכבר יוצא וכן בחולדה צריך בטול, אבל בדיקה אף על גב דחשבינן להנך דלעיל בחדא ספיקא כדפרישנא ומצרכינן להו בדיקה הכא אף על גב דחדא ספיקא נמי הויא אימר האי דעייל הוא ניהו האי דנפיק אפילו הכי סגי ליה בבטול. דכיון דנפיק ידימ מוכיחות הוויין והיינו ספיקי דרבא, וכיון דלא איפשיטא ספיקא דרבנן היא ולקולא לענין בדיקה. וזה שכתב דסוגיין כרבי זירא בכוליה שמעתא דליכא למימר אימר אכלתיה, מכלל דלרבא תרי ספיקי איכא, אם כן מאי בעיא דרבא בעכבר נכנס ועכבר יוצא הלא תרי ספיקי נינהו, אימר האי דעל הוא ניהו האי דנפק, ואת"ל אחרינא הוא אימר אכלתיה, ובודאי כל דבריו נשברין כחרס, ואין לנו אלא כמו שפירשנו וכמו שפסקנו וכן כתב הר"י יצחק אבן גיאת ז"ל. עוד אומר דכל הנך בדיקות דאמרינן בעכבר דאע"ג דאיכא למיחש לשמי קורה ולבית כולו לא מטרחינן ליה כולי האי אלא כל היכא דניחא תשמישיה, דלא עדיפא בדיקה דככר אחד מבדיקה דחמץ טובא, אף על גב דאיכא עכברים טובא דגרריה כולה שתא. וראיה לדבר מדאיבעי' ליה לרבא בככר בשמי קורה, מכלל דהיכא דלא חזי ליה לא צריך סולם לבדיקה. והך סברא לא מיחוורא, דא"כ על בדק ואשכח דהויא פלוגתא דרבי ורשב"ג והלא הנך מקומות בדוקין היו. האי חמץ דאשכח מהיכא אתא, על כרחך ההוא דעכבר הוה, אלא ש"מ דמעיקרא לא בדק חורים העליונים והשתא בדיק להו ואשכח בהו, לרבי אמרינן האי ניהו [ד]עכבר ורשב"ג סבר אימר מעיקרא הוה ביה ודעכבר אכתי לא אשכחיה.

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ב הלכה ז - יג

הלכה ז

אין חוששין שמא גררה חלדה חמץ למקום שאין מכניסין בו חמץ שאם נחוש מבית לבית נחוש מעיר לעיר ואין לדבר סוף, בדק ליל ארבעה עשר והניח עשר חלות ומצא ז תשע הרי זה חושש וצריך לבדוק פעם שניה שהרי גררה חלדה או עכבר בודאי.

הלכה ח

וכן אם ראה עכבר שנכנס לבית וחמץ בפיו אחר בדיקה צריך לבדוק פעם שניה אף על פי שמצא פירורין באמצע הבית אין אומרינן כבר אכל אותה הפת במקום זה והרי הפירורין אלא חוששין שמא הניחה בחור או בחלון ואלו הפירורין שם היו, ולפיכך חוזר ובודק, אם לא מצא כלום הרי זה בודק כל הבית ואם מצא אותה הפת שנטלה העכבר ונכנס אינו צריך בדיקה.

הלכה ט

ראה תינוק שנכנס לבית בדוק ובידו ככר ונכנס אחריו ומצא פירורין אינו צריך בדיקה שחזקתו שאכלה ואלו הפירורין שנפלו ממנו בשעת אכילה שדרך התינוק לפרר בעת אכילתו ואין דרך עכבר לפרר, ואם לא מצא פירורין כלל צריך לבדוק.

הלכה י

הניח תשעה צבורין ח של מצה ואחד של חמץ ובא עכבר ונטל ולא ידענו אם חמץ אם מצה נטל ונכנס לבית בדוק צריך לבדוק שכל הקבוע כמחצה על מחצה. +/השגת הראב"ד/ הניח תשעה צבורין של מצה ואחד של חמץ ובא עכבר וכו' צריך לבדוק שכל קבוע כמחצה על מחצה. א"א לא מיחוורא הא מילתא אלא לענין בטול אבל לענין בדיקה ספיקא דרבנן הוא. +

הלכה יא

שני צבורין אחד של חמץ ואחד של מצה ושני ט בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ובאו שני עכברים זה נטל חמץ וזה נטל מצה ואין ידוע לאיזה בית נכנס זה שנטל החמץ, וכן שני בתים י בדוקין וצבור אחד של חמץ ובא עכבר ונטל ואין ידוע לאיזה בית נכנס, או שידע שנכנס לאחד מהן ונכנס אחריו כ ובדק ולא מצא כלום או שבדק ל ומצא ככר, או שהיו תשעה צבורין של מצה ואחד של חמץ מ ופירש ככר מהן ואין ידוע אם חמץ אם מצה ובא עכבר ונטל הככר שפירש ונכנס לבית בדוק בכל אלו אינו צריך לבדוק פעם שניה שאין כאן קבוע. +/השגת הראב"ד/ או שבדק ומצא ככר בכל אלה אינו צריך לבדוק פעם אחרת שאין כאן קבוע. א"א זה שבוש אלא קבוע ודאי הוא אלא שתולין לקולא דהוה ליה כספק ביאה לענין בדיקה ותולין זה בזה ויש לומר אף לענין ביטול דומיא דטומאה, ויש אומרים דלא אמרו תולין זה בזה לטומאה אלא לאוכלי טהרות וכן לענין בדיקה אבל לביטול אזלינן לחומרא ויש דברים שאפילו לדאורייתא אזלינן לקולא כגון בדק ולא מצא כרבנן דפליגי על ר"מ /פסחים/ (י) אי נמי בבדק ומצא כרשב"ג דפליגי אדרבי וכן הניח בזוית זו ומצא בזוית אחרת כרשב"ג לקולא דפליגי אדרבנן. +

הלכה יב

הניח החמץ בזוית זו ומצאו בזוית אחרת או שהניח תשע חלות נ ומצא עשר, או שבא עכבר ונטל החמץ וספק נכנס לבית זה או לא נכנס, בכל אלו צריך לבדוק. +/השגת הראב"ד/ הניח חמץ בזוית זו ומצאו בזוית אחרת או שהניח ט' חלות ומצא עשרה, או שהיו ט' צבורים חמץ ואחד מצה ופירש ככר מהן ואין ידוע אם חמץ או מצה ובא עכבר ונטל הככר שפרש ונכנס לבית בדוק, או שבא עכבר ונטל חמץ וספק נכנס לבית זה או לא נכנס בכל אלו צריך לבדוק. א"א הרבה שבושים יש בזו הפיסקא הניח בזוית זו וכו' אינו צריך לבדוק כרשב"ג דפליגי (אדר...) [אדרבנן] /פסחים/ (י) הניח תשע ומצא עשר צריך לבדוק כרבנן (שם /פסחים י/), תשעה צבורין של חמץ ודאי צריך בדיקה, בא עכבר ונטל חמץ וספק נכנס לבית זה או לא נכנס אינו צריך בדיקה. +

הלכה יג

נכנס עכבר לבית וככר בפיו ויצא עכבר משם וככר בפיו אומרים הוא הראשון שנכנס הוא האחרון שיצא ואינו צריך לבדוק, היה הראשון שנכנס שחור וזה שיצא ע לבן צריך לבדוק, נכנס עכבר וככר בפיו ויצאת משם חלדה וככר בפיה פ צריך לבדוק, יצאת משם חלדה ועכבר וככר בפיה אינו צריך לבדוק שזה הככר הוא שהיה בפיה העכבר, נחש שנכנס לחור ופת בפיו צ אינו חייב להביא חבר להוציאו.

ספר העיטור עשרת הדיברות - הלכות ביעור חמץ דף קיט טור א

דעמים ואבנים סדורין תחתיה צריכה בדיקה ל"ק התם דמדליא ואין עצים ואבנים סדורים תחת' בודק אפי' לצד הפנימי שבבית שעוברים תחת' אבל עצים ואבנים סדורים תחת' בודק צד החיצון שבבית ואינו בודק צד הפנימי אבל רבינו יצחק אבן גיא ז"ל פי' צריך על המטה קאמר ומסתב' כדפרישית אין חוששין שמא גיררה חולדה מבית לבית וממקום למקום דא"כ מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף ירושלמי וכי יכולין ישראל לבער חמץ כאחת דווקא דלא חזינו הא חזינו חיישין ולא אמרינן אכלתי' וצריך בדיקה מספק ולא סגי בביטול לר"ז דאמר בלחם משיירה אימר שיירה אימר לא שיירה דהיינו אימר אוכלתי' אימר לא אוכלתי' ולרבא נמי הו' ספק וודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי. רי"א בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחרית ובשעת הביעור ירושלמי הי ניהו שעת הביעור שעה ה' כר"מ וחכ"א לא בדק אור י"ד בודק י"ד שחרית לא בדק שחרית יבדוק תוך המועד לא בדק תוך המועד יבדוק לאחר המועד פירש רבינו אלפסי ז"ל תוך הפסח ולאחר הפסח ורש"י פי' תוך המועד עד שעה ו' ולאחר המועד מו' שעות ולמעלה ומה שמשייר יניחנו בצינעה כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו שמא תבא חולדה ותטול בפניו ויהא צריך בדיקה אחריה או שמא הניח י' ומצא ט' דמוכחא מילתא דעכבר נטלו ואפי' לר' דאמר מנה מונח ומנה מוטל על א' צריך בדיקה אבל לא ידע כמה הן ולא הצניען א"צ לחזור ולבדוק ובביטול דלילה סגי. ואלו הלכות פסוקות שלא הזכירן הר"ר אלפסי ז"ל וצריכין להתברר: א' ט' ציבורין של מצה ואי' של חמץ ואתא עכבר ושקל ולא ידעין אי חמץ שקל היינו ט' חניות: ב'. פירש ואתא עכבר ושקל היינו ספא דתניא ט' חניות

ספר העיטור עשרת הדיברות - הלכות ביעור חמץ דף קיט טור ב

כולן מוכרות בשר שחיטה ואחת מוכרת בשר נבילה ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן ספק אסור ובנמצא הלך אחר הרוב גבי חמץ נמי כיון דחזי דשקל עכבר בין לרבא בין לר"ז כל דקבוע כמחצה על מחצה דמי וספיקא דרבנן בכל בדיקת חמץ וצריך בדיקה וסיפא א"צ וכן פירשו כל המפרשים ויש מחכמי דורינו שאומרים שמחצה על מחצה א"צ בדיקה דספיקא דרבנן הוא ולקולא ולר"ז צריך ביטול ולרבא אפי' ביטול א"צ דתרי ספיקי נינהו ולא מסתב' דאית לי' לפרושי להאי סברא בלחם ודאי משיירה ועוד אפי' בתרי ספיקא בעי ביטול ובחד ספיקא בעי בדיקה: ג'. ב' ציבורין א' של מצוה וא' של חמץ וב' בתים א' בדוק וא' שאינו בדוק וב' עכברים א' שקל חמץ וא' מצה ולא ידעין הי להאי עייל היינו שתי קופות דאמרי' שאני אומר דבדיקת חמץ דרבנן היא ואיכא למיתלי תלינן לקולא ול"צ בדיקה וכיון דבטלי בלילה ל"צ ביטול אחרינא: ד'. צבור א' של חמץ וב' בתים בדוקים ואתא עכבר ושקל ולא ידעין אי להאי עייל ואי להאי עייל היינו ב' שבילין א' טמא וא' טהור. והלך באחד מהם ועשה טהרות והלך חבירו בשני ועשה טהרות רי"א אם נשאלו לזה בפ"ע וזה בפ"ע טהורין בב"א טמאין ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טמאים כו' וגבי חמץ נמי אם בא לשאול זה בפ"ע וזה בפ"ע כיון דבדיקת חמץ דרבנן היא ואיכא למיתלי תלינן ואין א' מהן צריך בדיקה ואם בב"א שניהן צריכין בדיקה דכיון דחזי' חיישינן ואם בא לשאול עליו ועל חבירו קי"ל כר' יוסי: ה'. ספק על ספק לא על היינו בקעה דתניא בקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה פלונית ומדלא קאמר פלוגתא דר"א ורבנן ש"מ דגבי חמץ לבקעה בימות החמה מדמינן לה ואפי' רבנן מטהרין ולא צריך בדיקה דבדיקת

ספר העיטור עשרת הדיברות - הלכות ביעור חמץ דף קיט טור ג

חמץ לספק טומאה ברה"ר מדמינן לה: ו'. על ובדק ולא אשכח פלוגתא דר"מ ורבנן דתנן כל דבר שהוא בחזקת טומאה לעולם הוא בטומאתו עד שיודע לך טומאה להיכן הלכה וחכ"א בודק עד שמגיע לסלע או לבתולה ופירש"י לגבי חמץ אפי' ר"מ דלא צריך בדיקה: ז'. על ובדק ואשכח פלוגתא דר' ורשב"ג וגבי חמץ מודה רשב"ג דל"צ בדיקה: ח'. הניח ט' ומצא י' פלוגתא דר' ורבנן דתנן הניח מנה ומצא מאתים חולין מעשר שני מעורבין זב"ז וחכ"א חולין וה"נ לרבנן עכברין גוררין לאותן ט' שהניח וי' שמונחין אדם אחר הניחן וצריך לבדוק כל הבית: ט'. הניח יו"ד ומצא ט' היינו סיפא הניח מאתים ומצא מנה מונח ומנה מוטל. וחכ"א חולין וה"נ לרבנן אעפ"י שמצא א' צריך לבדוק כל הבית בשביל האחרות הניח בזוית א' ומצא בזויות האחרת פלוגתא דר' ורשב"ג וה"נ לרבנן חוששין שמא עכבר עשה וכיון דחושש לעכבר יש לחוש לא זהו אלא אחר ולרשב"ג תולין שמא הוא עשה ושכח וא"צ בדיקה כך פירש"י ולא אתבריר פירושא מ"ש דלא אמרינן בכולהו בדיקה חמץ דרבנן ולקולא ומ"ט לא מדמינן להו לספק טומאה ברה"ר ורבנותא מדמינן להו לכולהו למאי דדמי לי' ולא אמרי' בו בדיקת חמץ דרבנן ולקולא אלא שאני אומר וצ"ע אמר רבא נכנס וככר בפיו ונכנס אחריו ומצא פירורין

ספר העיטור עשרת הדיברות - הלכות ביעור חמץ דף קיט טור ד

צריך בדיקה שאין דרכו של עכבר לפרר ולא אמרינן מיכל אכלי והני פירורין לאו דעכבר נינהו אלא פירורין דעלמא אתי וצריך למיבדק לההוא ככר בעי רבא עכבר נכנס וככר בפיו ועכבר יוצא וככר בפיו מהו ואת"ל היינו האי דעל היינו האי דנפיק עכבר לבן נכנס וככר בפיו ועכבר שחור יוצא וככר בפיו מי אמרינן הא ודאי אחרינא הוא. א"ד ארמוי' רמיי' מיני' את"ל עכברים לא ארמי אהדדי עכבר נכנס וככר בפיו וחולדה יוצאה וככר בפיו' וכו' עכבר וככר בפיו חולדה מהו מי אמרינן הא ודאי איהו הוא או דלמא אם איתא דאיהו הוה ככר בפיו עכבר אבעי לי' לאשתכוחי או דלמא מחמת ביעתותא היא דנפיק תיקו ומסתברא בבדיקת חמץ דרבנן היא ולקולא ובביטול סגי בכולהו ואי' מ"ד בעיא קמא ומציעותא א"צ בדיקה בתרא מיבעי' צריך בדיקה דכל את"ל הלכה היא בעי רבא ככר בשמי קורה צריך סולם להעלותו או לא כו' הכא ודאי לא עבדה דסלקה מנפשה א"ד זמנין דנחית לצרכי' ואתי למיכל אמר ליה זמנין דנחית לצרכי' ואתי למיכל. ככר בפיו נחש צריך חבר להוציאה או לא בדידי' אטרחוהו רבנן בממונא לא אטרחוהו רבנן א"ד ל"ש תיקו וכולהו בעי בדיקה ובפיו נחש א"צ אלא ביטול אמר ר"י אמר רב המוצא חמץ ביום טוב כופה עליו את הכלי ואינו עובר עליו שכבר בטלי' וכופה